

Vestlending i Indre Østfold

Av Arvid Stanghelle

Det var nok en ren tilfeldighet som gjorde at jeg kom til å havne i Eidsberg og har nå tilbrakt halvparten av mitt liv her. I året 1970/1971 hadde jeg jobb på Norges Landbrukshøgskoles elverk på Ås. En januardag fikk jeg nokså tilfeldig se at det ble avertert en ledig stilling ved Eidsberg elverk. Jeg søkte på jobben, og ble etter kort tid innkalt til intervju. Antakelig må jeg ha bestått den ildprøven, for snart kom det brev med melding om at ansettelsen var i orden. Da var det bare å si opp på Ås og 1. juni 1971 møtte jeg opp på Eidsberg elverk, selvsagt med bevende hjerte over at alt var nytt for meg, både det som vedkom omgivelser og personer. Men jeg syntes det gikk bra fort å bli kjent med folk, og jobben hadde den fordel at jeg ble ganske godt kjent i distriktet.

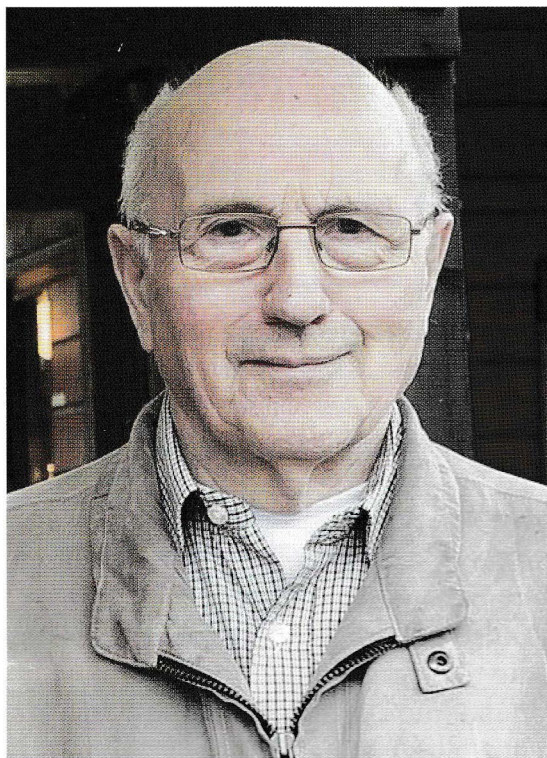
Vi var fem i familien, mann og kone med tre døtre. Den første tiden bodde vi i en liten leilighet på Folkenborg, men allerede høsten 1971 fikk vi kjøpe tomt i Symraveien og gikk umiddelbart i gang med arbeid på tomten der. 8. mai 1973 sto huset klart til innflytting. Helt tilfeldig var det nok ikke at denne store dagen var lagt til en dato der det var offentlig flagging!

For oss som kom fremmede til Mysen oppdaget vi at det hadde stor betydning å få vårt eget hus. Etter hvert ble det også skikk på hagen, såpass at

det hendte at forbipasserende spurte om det var en utdannet gartner som bodde her. Jeg går ut fra at det måtte være amatører som spurte slik. Etter søknad til kommunen, den måtte selvsagt være på rim og med purring i samme stil, så ble hagen utvidet med noen kvadratmeter. Da ble det dyrket både poteter, purre, gulrøtter, bra med bringebær og et år hadde vi såpass med havre at det ble julenek både til oss og til og til våre naboer.

Når man tar det skrittet og flytter fra det bratte Vestland og til flatlandet her i Østfold så er det klart at det er mye som er ulikt. Noe motvillig har jeg da etter hvert helt måtte innrømme at det er langt mer komfortabelt å bo her, og nå føler jeg meg faktisk hjemme i Eidsberg. Bygda der jeg er født og oppvokst er omkranset av høye fjell, verst på den kanten der sola skulle slippe til. Om vinteren har da dette til følge at sola er borte fra midten av november til begynnelsen av februar. Derfor var det en spesiell opplevelse for meg den første jula vi bodde her da vi kunne konstantere at sola skinte inn på juletreet, det hadde jeg aldri opplevd før.

Arbeidet på Elverket var avvekslende og interessant og det var ikke helt uten artige episoder. Jeg tar med noen eksempel på det. Vi var inndelt i vaktlag og det aktuelle vaktlag hadde vakt fra fredag ettermiddag og en uke fremover. På den tiden gikk alle feilmeldinger til den av vaktlaget som hadde

Arvid Stanghelle

telefonvakt. Etter et kraftig tordenvær var det strømbrudd over hele distriktet og vi måtte selvsagt ut. Arbeidet ble langvarig så jeg måtte hjem for å hente et eller annet. Telefonen kimte i et kjøp så jeg løftet bare røret av og uten å vente på noe spørsmål sa jeg følgende: Strømmen er borte i hele distriktet og kommer tidligst tilbake om tre timer. Da kom det en forsiktig kvinnestemme som sa: Er dette en automatisk telefonsvarer? Jeg kunne jo da bekrefte at så ikke var tilfelle og deretter fikk vi en hyggelig liten samtale.

Vi måtte skrive rapport om arbeid som vi utførte under vaktarbeidet, neste episode refererer seg til vaktrapport av 06.05. 1981 og den er som følger, sitat: Utrykking for å berge katt ned fra høyt grantre, ca. 25 meter, ved Høgli sykehjem, tilkalt av fru N.N.

Redningsaksjonen var i første omgang mislykket for da jeg ved hjelp av stolpesko hadde klatret opp på høyde med katten, så hoppet den over i nabotreet. Dette var så stort og tykt at det ikke lot seg klatre i ved hjelp av stolpesko. Katteeieren ble da anbefalt å sende mat opp til katten for om mulig på den måten å få lokke den ned.

Matforsendelsen skulle foregå ved at eieren klatret opp i en lang stige, tok med seg en lang lekte som i den øverste ende hadde en påmontert matkopp. I den skulle det så plasseres fisk, eventuelt fiskepudding. Under den uro som da oppstod ble katten så redd at den raste baklengs ned fra treet og fór som en rakett over jordet og rett hjem.

Utrykningen er ikke belastet verken eier eller elverket, men ført opp under rubrikken personlige fornøyer, sitat slutt.

Så må jeg ha med litt om hvordan en vestlending kan finne seg til rette i noe uvante omgivelser. Der må jeg bare si at jeg har latt meg sjarmere av de mange idyller som Indre Østfoldnaturen byr på. Her er velstelte pene jordbruksbygder, mange innsjøer, fine badevann, barskog og løvskog der du om våren kan oppleve både tiur- og orre-leik. Her er mange fine turstier i et variert terreng.

På og ved flere grunne innsjøer kan du vår og høst oppleve å få se store flokker av svaner og gjess som mellomander her på sitt trekk henholdsvis nord og sørover. Flokker av traner som spankulerer på sine lange tynne bein er heller ikke et så rent sjeldent syn. Veier er her over alt, de er slett ikke så dårlige som enkelte vil ha det til. Om det bare er snø så byr Trømborgfjella på et ypperlig skitterreng

og om sommeren er Lundebyvannet en attraktiv bade plass både for liten og stor. Fremdeles liker jeg veldig godt å bade, skigåing har det dessverre blitt slutt med, i min alder bør man kjenne sin begrensning. I tillegg til alt dette er her bra med forretninger og mye hyggelig betjening. Kulturtilbud for den som vil ha det er heller ikke dårlig. Det er en bra plass å bo her og her akter jeg å bli.

Et avsnitt om hvordan jeg har opplevd miljøet bør vel være med. Da jeg kom hit syntes jeg nok at det var større forskjell på fattig og rik enn det jeg var vant med fra Vestlandet, der syntes jeg at det stort sett var en mer jevn fordeling av livets goder. Dette har forandret seg ganske mye i de 42 år jeg har bodd her. Videre hendte det nok at jeg fikk høre at jeg vel kom fra det mørke pietistiske Vestland. Til det svarte jeg at jeg allerede hadde konstatert at man kunne finne en adskillig strengere pietisme her i Østfold, arven etter Hauge og Hallesby skulle jo holdes varm.

Det er nokså selvsagt at jeg må ha med noen ord om Østfoldhumoren. De forskjellige landsdeler har ofte

sin spesielle vri på humoren. Rent personlig så er den lune, underfundige Østfoldhumoren min favoritt. Her blir ikke alt sagt rett frem, det er mye som overlates til fantasien.

Ellers så synes ikke jeg det er så veldig stor forskjell på folkelyne i de to landsdeler, Øst- og Vestlandet. Folk er ulike både her og der så det er vanskelig å sette de forskjellige folkegrupper i bås. Noen sætrekk finnes kanskje. Vestlendinger var aldri vant med husmannsveldet, om det kunne være smått med et karrig småbruk, så var de sine egne herrer og tålte dårlig å bli behandlet nedlatende. Om så skjer så har vestlendingen en medfødt evne til et utspekulert motangrep som rammer motparten på sitt aller svakeste punkt. Men blir han behandlet som likeverdige, da er han hele tiden bare samarbeidsvillig.

Avslutningsvis vil jeg si at jeg gjorde et riktig valg den januardagen i 1971 da jeg søkte på jobb i Eidsberg. Jeg har mye godt å si både om folk og natur her i Indre Østfold, og det er bare så vidt at jeg ikke selv føler meg som en Indre Østfolding.

Opplysningen stiger!

Idag vil man si:
Kjøtt er kjøtt,
og

Fisk er mat.

Jeg har alltid forsøkt og vil framtidig også
beflitte meg på å skaffe kvalitetsvarer.

Knut Flataker, Mysen.

(Fiskesentralen)

Tlf. 1187 – 1514.